

سربار ساخت

xxx	xxx
xxx	
xxx	

اگر حساب کنترل سربار ساخت دارای مانده بستانکار باشد، مشخص می‌شود که سربار ساخت واقعی آن دایره کمتر از سربار ساخت جذب شده است که در این صورت اضافه جذب سربار خواهیم داشت.

فعالیت ۱۹

حساب معین مربوط به حساب سربار ساخت دایره مونتاژ را کامل کنید و کسر یا اضافه جذب آن را مشخص کنید.

نام حساب : سربار ساخت دایره مونتاژ   دفتر معین   شماره حساب:

مانده	تشخیص	بستانکار	بدهکار	شرح	تاریخ		ردیف
					ماه	روز	
							۱
							جمع:

..... - ..... = ...

بستن حساب سربار ساخت دایره ساخت

پس از محاسبه کسر یا اضافه جذب سربار مبلغ به دست آمده به حساب کسر یا اضافه جذب سربار انتقال می‌یابد و به این ترتیب حساب کنترل سربار ساخت بسته می‌شود.

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت آلفا سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کسر یا اضافه جذب سربرار		۵۴۰۰۰۰	
		کنترل سربرار ساخت			۵۴۰۰۰۰
جمع: پنجاه و چهار هزار ریال				۵۴۰۰۰۰	۵۴۰۰۰۰
شرح سند: ثبت بستن حساب سربرار ساخت دایره ساخت					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت ۲۰

ثبت مربوط به بستن حساب کنترل سربرار ساخت در دایره مونتاژ شرکت آلفا را در سند زیر انجام دهید.

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت آلفا سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت ۲۱

حساب کسر یا اضافه جذب سربرار باید در پایان دوره مالی بسته شود. اگر مانده کسر یا اضافه جذب سربرار مبلغی کم اهمیت باشد به حساب بهای تمام شده کالای فروش رفته انتقال داده می شود.

حساب دفتر کل کسر یا اضافه جذب سربرار شرکت آلفا را تنظیم کنید.

نام حساب : کسر یا اضافه جذب سربار دفتر کل شماره حساب:

مانده	تشخیص	بستانکار	بدهکار	شرح	تاریخ		ردیف
					روز	ماه	
							۱
							جمع:

فرض کنید کسر یا اضافه جذب سربار شرکت آلفا مبلغی جزئی باشد ثبت مربوط بستن این حساب را درسند زیر انجام دهید.

فعالیت ۲۲

شماره سند:			شرکت آلفا		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:			سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)	
						جمع:
شرح سند:						
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:		

اگر کسر یا اضافه جذب سربار مبلغ با اهمیتی باشد برای تسهیم آن می توان به دو روش عمل کرد.

الف) تسهیم بر مبنای سربار جذب شده

مثال ۶

سربار واقعی و جذب شده شرکت گاما به ترتیب ۴۵۰۰ و ۴۰۰۰ ریال است و اطلاعات زیر از دفاتر این شرکت استخراج شده است:

مانده حساب عوامل ساخت	کالای در جریان ساخت	کالای ساخته شده	بهای تمام شده کالای فروش رفته
مواد مستقیم	۱۲۰۰	۱۰۵۰	۳۷۵۰
دستمزد مستقیم	۱۰۰۰	۱۵۰۰	۲۵۰۰
سربار جذب شده	۸۰۰	۱۲۰۰	۲۰۰۰
جمع	۳۰۰۰	۳۷۵۰	۸۲۵۰

عنوان حساب	سربار جذب شده	تسهیم به نسبت	مبلغ قابل تخصیص
کالای در جریان ساخت	۸۰۰	٪۲۰*	*۱۰۰
کالای ساخته شده	۱۲۰۰	٪۳۰	۱۵۰
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۲۰۰۰	٪۵۰	۲۵۰

$$۸۰۰ + ۱۲۰۰ + ۲۰۰۰ = ۴۰۰۰$$

■ سربار جذب شده

تسهیم به نسبت

$$\frac{۸۰۰}{۴۰۰۰} \times ۱۰۰ = ٪۲۰$$

■ مبلغ قابل تخصیص

کسر یا اضافه جذب سربار

$$۴۰۰۰ - ۴۵۰۰ = -۵۰۰$$

$$۵۰۰ \times ٪۲۰ = ۱۰۰$$

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت گاما سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)	
		کالای در جریان ساخت		۱۰۰		
		کالای ساخته شده		۱۵۰		
		بهای تمام شده کالای فروش رفته		۲۵۰		
		کسر یا اضافه جذب سربار			۵۰۰	
جمع: پانصد ریال				۵۰۰	۵۰۰	
شرح سند: ثبت تسهیم جذب سربار						
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:		

فعالیت ۲۳

مثال ۶ را با فرض این که سربار واقعی و جذب شده به ترتیب ۳۶۸۰۰ و ۴۲۰۰ باشد حل نمایید.

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت گاما سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)	
جمع:						
شرح سند:						
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:		

ب) تسهیم بر مبنای موجودی کالای در جریان ساخت و مانده حساب موجودی کالای ساخته شده در پایان دوره و بهای تمام شده کالای فروش رفته

عنوان حساب	مانده حساب	تسهیم به نسبت	مبلغ قابل تخصیص
کالای در جریان ساخت	۳۰۰۰۰	٪۲۰	۱۰۰
کالای ساخته شده	۳۰۷۵۰	٪۲۵	۱۲۵
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۸۰۲۵۰	٪۵۵	۲۷۵

شماره سند:			شرکت گاما		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:			سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)	
		کالای در جریان ساخت		۱۰۰		
		کالای ساخته شده		۱۲۵		
		بهای تمام شده کالای فروش رفته		۲۷۵		
		کسر یا اضافه جذب سر بار			۵۰۰	
جمع: پانصد ریال				۵۰۰	۵۰۰	
شرح سند: ثبت تسهیم جذب سر بار						
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:		

کار عملی ۳

اطلاعات زیر از شرکت نوشیجان در اسفند ۹۵ در دست است.

صورت ریز هزینه‌های سربار واقعی برای دوره مالی منتهی به اسفند ۹۵ شرکت نوشیجان						
جمع	رستوران	تعمیر و نگهداری	مونتاز	برشکاری	ریخته‌گری	واحد هزینه
۱۹۴'۰۰۰	۲۴'۰۰۰	۲۰'۰۰۰	۵۰'۰۰۰	۶۰'۰۰۰	۴۰'۰۰۰	مواد غیرمستقیم
۱۳۱'۴۵۰	۱۴'۰۰۰	۱۷'۴۵۰	۴۰'۰۰۰	۲۵'۰۰۰	۳۵'۰۰۰	دستمزد غیرمستقیم
۸۸'۰۰۰	۱۲'۵۰۰	۱۲'۵۰۰	۱۸'۰۰۰	۲۰'۰۰۰	۲۵'۰۰۰	بیمه دارایی ثابت
۴۵'۰۰۰						بیمه حوادث
۴۶'۰۰۰						سوخت و روشنایی

سایر اطلاعات						
جمع	رستوران	تعمیر و نگهداری	مونتاز	برشکاری	ریخته‌گری	واحد هزینه
۱۲	۲	۱	۲	۳	۴	پرسنل
۲۳۰	۵۰	۳۰	۵۰	۴۰	۶۰	مساحت
۱۱۰	۵	۱۰	۲۰	۳۵	۴۰	ارزش دارایی ثابت

مطلوب است:

- ۱ تسهیم اولیه
- ۲ تسهیم ثانویه به روش یک طرفه

کار عملی ۴

اطلاعات زیر از شرکت تولیدی جوزان در دست است.

شرکت تولیدی جوزان صورت خلاصه سر بار کارخانه برای ۲۸ اسفند سال ۱۳۹۵					
جمع	انبار	حسابداری	دایره دوخت	دایره برش	عناوین هزینه
۶۷۱'۸۷۵	۲۰'۰۰۰	۵۱'۸۷۵	۲۰۰'۰۰۰	۴۰۰'۰۰۰	مواد غیرمستقیم
۶۳۰'۰۰۰	۸۰'۰۰۰	۱۰۰'۰۰۰	۱۵۰'۰۰۰	۳۰۰'۰۰۰	دستمزد غیرمستقیم
۱۱۰'۰۰۰	—	—	۵۰'۰۰۰	۶۰'۰۰۰	استهلاک ماشین آلات
۳'۵۰۰	—	—	۱'۵۰۰	۲'۰۰۰	بیمه ماشین آلات
۱۵'۰۰۰					بیمه سهم کار فرما
۲۲۰'۰۰۰					سرپرستی

شرکت تولیدی جوزان ضرایب دریافت هزینه برای ۲۸ اسفند سال ۱۳۹۵		
انبار	حسابداری	نام دایره
%۴۰	%۵۰	دایره برش
%۴۰	%۴۰	دایره دوخت
%۲۰	-	حسابداری
-	%۱۰	انبار
%۱۰۰	%۱۰۰	جمع

جمع	انبار	حسابداری	دوخت	برش	نام دایره / شرح
۱۱	۱	۱	۵	۴	تعداد پرسنل
۲۴۰'۰۰۰'۰۰۰	۲۰'۰۰۰'۰۰۰	۳۰'۰۰۰'۰۰۰	۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰	۹۰'۰۰۰'۰۰۰	متوسط حقوق

مطلوب است:

- ۱ تسهیم اولیه
- ۲ تسهیم ثانویه به روش ریاضی (دو طرفه)

ردیف	شاخص های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث های گروهی و مسئولیت پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال درباره آنها				
۵	ارائه نتیجه گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف سربار جذب شده				
۷	محاسبه کسر یا اضافه جذب سربار				
۸	تعریف کسر یا اضافه جذب سربار				
۹	ثبت کسر یا اضافه جذب سربار				
۱۰	توانایی تسهیم کسر یا اضافه جذب سربار				

ارزشیابی شایستگی سربار ساخت

شرح کار:

- ۱ کنترل مستندات سربار ساخت
- ۲ تفکیک هزینه‌های سربار ساخت
- ۳ ثبت هزینه‌های سربار ساخت
- ۴ تسهیم هزینه‌های سربار
- ۵ ثبت کسر یا اضافی جذب سربار ساخت

استاندارد عملکرد: ثبت مصرف مواد طبق اسناد و مدارک مثبت و دستورالعمل‌های داخلی

شاخص‌ها:

- ۱ کنترل مستندات هزینه‌های سربار
- ۲ تفکیک هزینه‌های سربار از لحاظ ثابت و متغیر بودن آن و مستقیم و غیرمستقیم بودن
- ۳ ثبت هزینه‌های سربار
- ۴ تسهیم هزینه‌های سربار به روش تسهیم اولیه
- ۵ تسهیم هزینه‌های سربار به روش ثانویه (مستقیم، یک طرفه، دو طرفه)
- ۶ تعیین و محاسبه نرخ جذب سربار
- ۷ محاسبه و ثبت سربار ساخت جذب شده و بستن آن

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: اتاق کار- میز و صندلی اداری - کامپیوتر- نرم‌افزار - پرینتر - استانداردهای حسابداری - ملزومات اداری - ماشین حساب - ثبت حداقل ۵ مورد تفکیک و تسهیم هزینه طی مدت حداکثر ۴۰ دقیقه

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات سربار ساخت	۱	
۲	تفکیک هزینه‌های سربار ساخت	۱	
۳	ثبت هزینه‌های سربار ساخت	۲	
۴	تسهیم هزینه‌های سربار	۲	
۵	ثبت کسر یا اضافی جذب سربار ساخت	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* کسب حداقل نمره ۲ از مراحل ۳ و ۵

* کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش

* کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار